

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Spraw Wewnętrznych: *Bronisław Pieracki*

711.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 17 listopada 1933 r.

w sprawie regulaminu wyborczego do rad gminnych na obszarze województw: białostockiego, kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego, nowogródzkiego, poleskiego, warszawskiego, wileńskiego i wołyńskiego.

Na podstawie art. 29 ust. 7, art. 30 ust. 3 i art. 129 ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294) zarządzam co następuje:

Postanowienia ogólne.

§ 1. Przez powołane w niniejszym rozporządzeniu bez bliższego określenia artykuły ustawy należy rozumieć odpowiednie artykuły ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294). Przez powołane bez bliższego określenia paragrafy należy rozumieć odnośne paragrafy niniejszego rozporządzenia.

§ 2. (1) Wybory radnych gminnych są równe i stosunkowe i odbywają się w głosowaniu tajnym na listy kandydatów.

(2) W gminach wiejskich, w których obszar stanowi jedną miejscowość (art. 15 ust. 4 ustawy), radnych gminnych wybiera się na zasadach, określonych rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 17 października 1933 r. w sprawie regulaminu wyborczego do rad gromadzkich na obszarze województw: białostockiego, kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego, nowogródzkiego, poleskiego, warszawskiego, wileńskiego i wołyńskiego (Dz. U. R. P. Nr. 83, poz. 606).

§ 3. (1) Wybrany na radnego gminnego może być każdy obywatel polski bez różnicy płci, który ukończył do dnia zarządzenia wyborów 30 lat, ma w myśl art. 3 ustawy na terenie danej gminy ogólne prawo wybierania do organów ustrojowych związków samorządowych bez względu na to, czy jest członkiem danego kolegium wyborczego, czy nim nie jest.

(2) Liczbę radnych gminnych określa starosta powiatowy w zależności od liczby mieszkańców w gminie, stosownie do art. 11 ust. 2 ustawy.

§ 4. (1) Radnych gminnych w gminach, nie podzielonych na okręgi wyborcze, wybiera gminne kolegium wyborcze.

(2) Radnych gminnych w gminach, podzielonych na okręgi wyborcze, wybierają w poszczególnych okręgach wyborczych okręgowe kolegia wyborcze.

(3) W skład gminnego kolegium wyborczego wchodzi:

- a) od gromad, które posiadają rady gromadzkie — ich radni gromadzcy;
- b) od innych gromad — ich delegaci w liczbie od 2 do 10, ustalonej przez starostę powiatowego zależnie od liczby mieszkańców gromady i
- c) sołtysi i podsołtysi wszystkich gromad.

(4) W skład okręgowego kolegium wyborczego wchodzi sołtysi, podsołtysi, radni gromadzcy i delegaci gromad z obszarów, które położone są w granicach danego okręgu wyborczego.

§ 5. (1) Obszar gminy może stanowić jeden okręg wyborczy, bądź może być podzielony na okręgi wyborcze.

(2) Decyzja w sprawie podziału obszaru gminy na okręgi wyborcze należy do starosty powiatowego, który określa również ilość mandatów radnych dla każdego okręgu w zależności od liczby mieszkańców. Liczbę mieszkańców w każdym okręgu wyborczym ustala się na podstawie prowadzonej przez gminę ewidencji ludności.

(3) Każdy okręg wyborczy winien stanowić jedną ciągłą całość terytorjalną.

(4) Na jeden okręg wyborczy nie może przypadać mniej, niż 3 mandaty radnych.

§ 6. (1) Wybory radnych gminnych zarządza starosta powiatowy, któremu przysługuje ogólny nadzór nad przeprowadzeniem wyborów. Z tego tytułu starosta powiatowy korzysta analogicznie z uprawnień, określonych w art. 67 ustawy.

(2) W zarządzeniu wyborów starosta powiatowy podaje dzień zarządzenia wyborów, dzień głosowania, ilość mandatów, przypadających na daną gminę, ewentualny podział na okręgi wyborcze i ilość mandatów w każdym okręgu, nazwiska przewodniczącego gminnej lub przewodniczących okręgowych komisji wyborczych. Dzień głosowania w poszczególnych okręgach wyborczych może być różny (Wzór Nr. 1).

(3) Zarządzenie wyborów starosta powiatowy przesyła wójtowi celem zakomunikowania przewodniczącemu komisji wyborczej.

§ 7. (1) Wybory radnych gminnych nie mogą odbywać się w okresie pilnych robót polnych oraz uroczystych świąt.

(2) Koszty wyborów ponosi gmina.

§ 8. (1) Celem przeprowadzenia wyborów radnych gminnych tworzy się komisje wyborcze w składzie trzech osób: przewodniczącego i dwóch członków.

(2) W gminach, stanowiących jeden okręg wyborczy, tworzy się jedną komisję wyborczą, w gminach zaś podzielonych na okręgi wyborcze, tworzy się tyle komisji, ile jest okręgów wyborczych.

(3) Przewodniczącą każdej komisji wyborczej mianuje starosta powiatowy. Członków powołuje przewodniczący. Członkami komisji wyborczych mogą być jedynie członkowie danego kolegium wyborczego. Przewodniczący każdej komisji wyborczej wyznacza jednego z członków komisji, ja-

ko swego zastępcę. W braku któregośkolwiek z członków komisji, przewodniczący (zastępca) może powołać na jego miejsce zastępcę z pośród członków danego kolegium wyborczego (Wzory Nr. 2 i 3).

(4) Do powzięcia uchwał komisji wyborczej potrzebna jest obecność przewodniczącego (zastępcy) i dwóch członków (zastępców). Uchwały komisji wyborczych zapadają większością głosów.

§ 9. (1) Na podstawie zarządzenia starosty powiatowego (§ 6) wójt za pośrednictwem sołtysów zawiadamia wszystkich członków kolegium wyborczego o miejscu, dniu i godzinie zebrania wyborczego, podając liczbę mandatów, przypadających na daną gminę, oraz podział na okręgi wyborcze, liczbę mandatów w każdym okręgu i nazwiska przewodniczących komisji wyborczych. Zawiadomienie powinno być dokonane najpóźniej na 6 dni przed terminem zebrania wyborczego (Wzór Nr. 4).

(2) Wójt sporządza w układzie alfabetycznym wykaz członków gminnego kolegium wyborczego, w razie zaś podziału na okręgi wyborcze — wykazy członków okręgowych kolegiów wyborczych i doręcza przed zebraniem wyborczym przewodniczącym komisji wyborczych (Wzór Nr. 5).

§ 10. (1) Do ważności wyborów gminnych konieczna jest obecność co najmniej połowy plus jeden wszystkich członków danego kolegium. Ułamek zaokrągla się w górę do pełnej jedynek.

(2) W razie nieprzybycia koniecznej do przeprowadzenia wyborów liczby członków kolegium wyborczego (ust. 1), zebranie wyborcze odbywa się w drugim terminie. O miejscu, dniu i godzinie zebrania zawiadamia wójt wszystkich członków kolegium wyborczego za pośrednictwem sołtysów w sposób, określony w § 9 ust. 1. Zebranie wyborcze, zwołane w drugim terminie, jest prawomocne bez względu na ilość przybyłych na nie członków kolegium wyborczego. Postanowienia zawarte w § 12 ust. 1, 2 i 3 nie mają wówczas zastosowania.

Listy kandydatów.

§ 11. Przed rozpoczęciem wyborów przewodniczący komisji wyborczej, po stwierdzeniu obecności wymaganej liczby członków kolegium wyborczego (§ 10) i odczytaniu §§ 3, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22 ust. 2—4, 23, 25, 26 i 27, przy wyborach zaś uzupełniających ponadto §§ 28, 29 i 30 niniejszego rozporządzenia, wzywa zebranych do zgłaszania list kandydatów na radnych. Listy kandydatów powinny być zgłoszone bezpośrednio po wezwaniu przewodniczącego.

§ 12. (1) W gminach, nie podzielonych na okręgi wyborcze, co najmniej 1/20 część wszystkich członków gminnego kolegium wyborczego ma prawo zgłosić jedną listę kandydatów. Ułamek przymuje się za pełną jedynekę.

(2) W gminach, podzielonych na okręgi wyborcze, co najmniej 1/10 część wszystkich członków okręgowego kolegium wyborczego ma prawo zgłosić

jedną listę kandydatów. Ułamek przyjmuje się za pełną jedynekę.

(3) W każdym przypadku liczbę 20 członków danego kolegium wyborczego należy uznać za wystarczającą do zgłoszenia listy kandydatów.

(4) Lista kandydatów powinna zawierać co najmniej tyle nazwisk kandydatów, ilu radnych wybiera się w danym okręgu wyborczym, nie może jednak zawierać więcej nazwisk kandydatów, aniżeli podwójną liczbę mandatów w tymże okręgu.

§ 13. (1) Lista kandydatów winna być zgłoszona na piśmie lub ustnie do protokołu, podpisana lub zgłoszona przez co najmniej taką liczbę członków kolegium wyborczego, jaka wskazana jest w § 12 niniejszego rozporządzenia, i zawierać imię, nazwisko, imię ojca, wiek i miejsce zamieszkania każdego ze zgłoszonych kandydatów. Członek kolegium wyborczego może podpisać tylko jedną listę kandydatów.

(2) Kandydatem może być tylko osoba, posiadająca prawo wybieralności (§ 3).

(3) Każdy kandydat powinien oświadczyć, iż zgadza się na wystawienie jego kandydatury, że posiada prawo wybieralności i że zapoznał się treścią art. 6, 8 i 9 ustawy. Uczynić to może przez podpisanie deklaracji na piśmie, którą dołącza się do listy kandydatów, bądź przez oświadczenie ustne na zapytanie przewodniczącego komisji wyborczej, co winno być uwidocznione w protokole wyborczym (Wzór Nr. 6).

§ 14. (1) Kandydować można tylko z jednej listy i tylko w jednym okręgu wyborczym. W razie umieszczenia kandydata na paru listach bez dołączenia deklaracji przewodniczący zwraca się do kandydata o oświadczenie się z której listy chce kandydować. W razie nieobecności kandydata komisja wyborcza skreśla kandydata ze wszystkich list. W przypadku złożenia deklaracji (§ 13 ust. 3) kandydata zatrzymuje się na tej liście, do której dołączona jest deklaracja z datą najpóźniejszą. W razie jednakowych dat kandydata skreśla się ze wszystkich list.

(2) Łączenie (blok) list jest niedopuszczalne.

(3) W przypadku wybrania kandydata w paru okręgach wybór jego będzie uznany za nieważny we wszystkich okręgach.

§ 15. (1) Po zgłoszeniu list kandydatów komisja wyborcza bada, czy zgłoszenia były prawidłowe i czy zgłoszeni kandydaci posiadają prawo wybieralności.

(2) W razie zauważenia braków w zgłoszonej liście kandydatów, przewodniczący komisji wyborczej zwraca się do zgłaszających o usunięcie braków. W przypadku nieusunięcia braków, komisja wyborcza stwierdza nieważność całej listy lub nieważność poszczególnych kandydatur. Od tych decyzji komisji wyborczej niema odwołania.

(3) Następnie komisja wyborcza ustala ważne zgłoszone listy kandydatów i nadaje każdej liście numer w kolejności zgłoszenia. W ten sposób ustalone listy kandydatów przewodniczący komisji wyborczej ogłasza zebranim i wywiesza do przejrzania w miejscu widocznym i dostępnym dla wyborców.

Głosowanie.

§ 16. W przypadku, gdy w danym okręgu wyborczym zgłoszona została tylko jedna lista kandydatów, zawierająca podwójną liczbę nazwisk kandydatów, których należy wybrać w tymże okręgu, głosowanie nie odbywa się, a radnymi zostają kandydaci wymienieni na czele listy w liczbie równej ilości mandatów radnych w danym okręgu, pozostali zaś kandydaci zostają zastępcami radnych w kolejności umieszczenia ich nazwisk na liście.

§ 17. (1) Głosowanie odbywa się za pomocą kart do głosowania i kopert.

(2) Karta do głosowania nie może być koloru oczywiście innego niż biały i może zawierać tylko numer jednej listy. Treść karty może być pisana lub odbita mechanicznie, przyczem numer listy może być określony słowem lub cyfrą.

(3) Koperta do głosowania powinna być ostemplowana pieczęcią gminy, w braku zaś takiej pieczęci — pieczęcią starosty powiatowego. Koperty winny posiadać jeden kształt, kolor i gatunek papieru w danym okręgu wyborczym.

(4) Każdy wyborca może głosować tylko na jedną z ważnie zgłoszonych list kandydatów.

§ 18. (1) Nieważne są:

- a) karty do głosowania, włożone do kopert urzędowo nieostemplowanych;
- b) karty koloru oczywiście innego, niż biały;
- c) karty nie wypełnione lub wyraźnie nieczytelne;
- d) karty, nie wskazujące na jedną z ważnie zgłoszonych list kandydatów;
- e) karty, zawierające prócz numeru dopiski, jednak znak pisarski przy numerze nie powoduje nieważności karty.

(2) Z kilku znalezionych w kopercie kart do głosowania, prawidłowo wypełnionych, o jednakowej treści, komisja wyborcza uznaje za ważną tylko jedną kartę. Jeżeli zaś w kopercie znaleziono dwie lub więcej kart do głosowania o różnej treści, wszystkie karty komisja uznaje za nieważne.

§ 19. (1) Przed przystąpieniem do głosowania komisja wyborcza sprawdza, czy urna wyborcza jest póżna, poczem urnę zamyka.

(2) Głosowanie odbywa się w sposób następujący: wyborca podchodzi do stołu, przy którym urzęduje komisja wyborcza i wymienia swoje imię, nazwisko, miejsce zamieszkania oraz z jakiego tytułu jest członkiem kolegium wyborczego, przewodniczący zaś komisji wyborczej sprawdza, czy w wykazie członków danego kolegium wyborczego figuruje dany wyborca.

(3) Przy sprawdzaniu urny wyborczej, głosowaniu i obliczaniu wyników głosowania mają prawo być obecni delegaci list kandydatów po jednym od każdej listy. Za delegata listy uważa się tego wyborcę z pośród zgłaszających daną listę, który figuruje na pierwszym miejscu wśród zgłaszających listę lub podpisanych na tej liście, a w razie jego nieobecności następny w kolejności podpisu względnie zgłoszenia.

(4) Przewodniczący (zastępca), każdy członek komisji wyborczej (zastępca) oraz delegat listy kandydatów ma prawo zakwestjonować tożsamość osoby wyborcy. Uczynić to jednak mogą dopóki wyborca nie oddał głosu. Wyborca nie posiadający dowodów tożsamości, uznanych przez komisję za wystarczające może powołać się na świadectwo dwóch wiarogodnych świadków znanych komisji. Decyzja w sprawie tożsamości osoby wyborcy należy do komisji wyborczej. Od tych decyzji niema odwołania.

(5) Po odszukaniu wyborcy w wykazie członków kolegium wyborczego przewodniczący odnotowuje w wykazie oddanie głosu, a wyborca otrzymuje od przewodniczącego komisji wyborczej kopertę, wkłada do niej kartę do głosowania i oddaje przewodniczącemu, który wrzuca ją do urny wyborczej w obecności wyborcy.

(6) Po oddaniu głosów przez zebranych przewodniczący komisji wyborczej zapytuje, czy wszyscy już głosowali i uprzedza, iż głosowanie zostanie zamknięte, poczem w braku zgłaszających się zamyka głosowanie.

§ 20. (1) Przewodniczący komisji wyborczej czuwa nad zapewnieniem porządku w czasie wyborów zarówno w lokalu wyborczym, jak i przed tym lokalem. Przewodniczący może zarządzić usunięcie z lokalu wyborczego osób, które zakłócają spokój i naruszają przepisy zawarte w ust. 2.

(2) W czasie głosowania nie wolno w lokalu wyborczym, w budynku, w którym się ten lokal znajduje, na ulicy i na placu przed wejściem do budynku, w promieniu stu metrów wygłaszać przemówień do wyborców, rozdawać wypełnionych kart do głosowania i w jakikolwiek inny sposób agitować.

(3) Celem zapewnienia bezpieczeństwa i spokoju publicznego starosta powiatowy może zarządzić wyznaczenie przy komisjach wyborczych posterunków policyjnych.

Obliczenie głosów.

§ 21. Po zamknięciu głosowania komisja wyborcza ustala liczbę oddanych głosów. W tym celu przewodniczący komisji wyborczej wyjmuje z urny koperty, liczy je i porównuje liczbę ich z liczbą wyborców, którzy oddali głos według wykazu członków kolegium wyborczego. Jeżeli powyższe liczby nie są jednakowe, należy to zaznaczyć w protokole wyborczym z podaniem przyczyn mogących ewentualnie wyjaśnić powyższą niezgodność. Następnie przewodniczący wyjmuje z kopert karty do głosowania i odczytuje ich treść, dwaj zaś członkowie komisji wyborczej wpisują do dwóch kart obliczenia głosy oddane ważnie na poszczególne listy kandydatów. W trakcie odczytywania karty do głosowania przewodniczący komisji wyborczej bada jej ważność. O nieważności karty do głosowania decyduje komisja wyborcza. Od tych decyzji niema odwołania (Wzór Nr. 7).

Podział mandatów.

§ 22. (1) Po ustaleniu ile każda z list kandydatów otrzymała ważnie oddanych głosów, komisja

wyborcza dokonywa podziału mandatów pomiędzy listy.

(2) Mandaty radnych rozdziela się pomiędzy ważne zgłoszone listy kandydatów w stosunku do ilości głosów ważnie oddanych na daną listę. Łączną sumę głosów, ważnie oddanych na wszystkie ważne zgłoszone listy kandydatów, dzieli się przez liczbę radnych, mających być wybranymi w danym okręgu wyborczym. Otrzymana w ten sposób liczba, bez ułamka, jest dzielnikiem wyborczym. Każda lista otrzymuje tyle mandatów, ile razy dzielnik wyborczy mieści się w liczbie głosów, ważnie oddanych na daną listę, przyczem ułamków nie uwzględnia się.

(3) Jeżeli po tym podziale jeszcze pozostaną wolne mandaty, dzieli się ilość głosów każdej listy przez liczbę mandatów już jej przyznanych, powiększoną o jeden. W przypadku gdy lista nie otrzymała żadnego mandatu ilość głosów padłych na nią dzieli się przez 1. Tej liście, która wykaże najwyższy iloraz, licząc wraz z ułamkiem, przyznaje się dalszy mandat. W ten sposób postępuje się aż do rozdziału wszystkich mandatów pomiędzy listy kandydatów.

(4) W razie, gdyby parę list miało jednakowe prawo do tego samego mandatu, rozstrzyga los, wyciągnięty przez przewodniczącego komisji wyborczej.

Przykład: Gmina wybiera 16 radnych. Uprawnionych do głosowania 210 osób. Gmina podzielona na dwa okręgi wyborcze po 8 mandatów w każdym. Kolegium wyborcze I okręgu wyborczego składa się ze 100 osób, obecnych — 80 osób. Kolegium wyborcze II okręgu wyborczego składa się ze 110 osób, obecnych — 105 osób.

Okręg I. Zgłoszono 3 listy ważne.

Lista Nr. 1	otrzymała	35	głosów	ważnych
" Nr. 2	"	25	"	"
" Nr. 3	"	20	"	"

Razem 80 głosów ważnych.

Ustalamy dzielnik wyborczy.

$$80 : 8 = 10.$$

Dzielnik wyborczy = 10.

Podział mandatów pomiędzy listy:

Lista Nr. 1	—	35 : 10 = 3	mandaty.
" Nr. 2	—	25 : 10 = 2	"
" Nr. 3	—	20 : 10 = 2	"

Razem 7 mandatów.

Pozostaje jeszcze jeden mandat.

Lista Nr. 1	—	35 : 4 = 8 3/4
" Nr. 2	—	25 : 3 = 8 1/3
" Nr. 3	—	20 : 3 = 6 2/3.

Ósmy mandat otrzymuje lista Nr. 1.

Wynik ostateczny:

Lista Nr. 1	otrzymuje	4	mandaty
" Nr. 2	"	2	"
" Nr. 3	"	2	"

Okręg II. Zgłoszono 4 listy ważne.

Lista Nr. 1	otrzymała	55	głosów	ważnych
" Nr. 2	"	16	"	"
" Nr. 3	"	12	"	"
" Nr. 4	"	22	"	"

Razem 105 głosów ważnych.

Ustalamy dzielnik wyborczy.

$$105 : 8 = 13 \frac{1}{8}$$

Dzielnik wyborczy wynosi 13.

Podział mandatów pomiędzy listy:

Lista Nr. 1	—	55 : 13 = 4	mandaty
" Nr. 2	—	16 : 13 = 1	"
" Nr. 3	—	12 : 13 = 0	"
" Nr. 4	—	22 : 13 = 1	"

Razem 6 mandatów.

Pozostają jeszcze 2 mandaty do podziału.

Lista Nr. 1	—	55 : 5 = 11
" Nr. 2	—	16 : 2 = 8
" Nr. 3	—	12 : 1 = 12
" Nr. 4	—	22 : 2 = 11

Siódmy mandat przypada liście Nr. 3. Pozostaje jeszcze ósmy mandat.

Lista Nr. 1	—	55 : 5 = 11
" Nr. 2	—	16 : 2 = 8
" Nr. 3	—	12 : 2 = 6
" Nr. 4	—	22 : 2 = 11

Ponieważ listy Nr. 1 i Nr. 4 mają jednakowe prawo do ósmego mandatu, przeto należy postąpić w myśl § 22 ust. 4 t. j. w tym przypadku rozstrzyga los, której z tych dwóch list ma przypaść ósmy mandat.

Wynik ostateczny:

Lista Nr. 1	otrzymuje	4	albo 5	mandatów,
" Nr. 2	"	1	mandat	
" Nr. 3	"	1	"	
" Nr. 4	"	1	albo 2	mandaty.

Ustalenie wyników wyborów.

§ 23. (1) Za wybranych na radnych uznaje się kandydatów poszczególnych list w kolejności umieszczenia ich na danej liście w ilości uzyskanych przez każdą listę mandatów.

(2) Kandydatów, którzy mandatu nie uzyskali, zapisuje się na listy zastępców radnych według kolejnego porządku nazwisk na liście.

Ogłoszenie wyniku wyborów i protokół wyborczy.

§ 24. (1) Po ustaleniu wyniku głosowania przewodniczący komisji wyborczej ogłasza zebranim wyborcom wynik wyborów, komisja zaś wyborcza spisuje protokół, w którym uwidacznia datę, miejsce i czas trwania wyborów ewentualnie okręg wyborczy, skład komisji wyborczej, nazwiska delegatów list obecnych w czasie głosowania, liczbę uprawnionych, liczbę obecnych i liczbę głosujących wyborców, ważne zgłoszone listy kandydatów, liczby ważnie oddanych głosów na poszczególne listy, liczby głosów unieważnionych, imiona, na-

zwiska, wiek i miejsce zamieszkania wybranych radnych oraz ich zastępców (Wzór Nr. 8).

(2) Protokół wyborczy podpisują przewodniczący i członkowie komisji wyborczej.

(3) Do protokołu dołącza się zgłoszone listy kandydatów, karty do głosowania (ważne i unieważnione), wykaz członków kolegium wyborczego i kartę obliczenia głosów.

(4) Akta wyborcze wraz z protokołem przesyła przewodniczący komisji wyborczej bezzwłocznie wójtowi.

Protesty wyborcze i unieważnienie wyborów.

§ 25. Wybory są nieważne:

- a) jeżeli zostanie stwierdzone, że w danym okręgu wyborczym dopuszczono się przy wyborach przekupstw, fałszu lub jakiegokolwiek podstępu, a popełnione przestępstwa mogły wpłynąć na wynik wyborów;
- b) jeżeli wybory przeprowadzone zostały niezgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia, a popełnione uchybienia mogły wpłynąć na wynik wyborów.

§ 26. (1) W ciągu 7 dni po dniu ogłoszenia przez przewodniczącego komisji wyborczej wyniku wyborów ta sama liczba wyborców jaka miała prawo zgłosić listę kandydatów, ma prawo wnieść protest przeciwko wyborom, z żądaniem unieważnienia wyborów w całości w danej gminie lub w danym okręgu wyborczym, albo wyboru poszczególnych radnych.

(2) Protesty wnosi się na piśmie na ręce wójta, który w terminie 3-dniowym winien je przesłać z odpowiednimi wyjaśnieniami komisji wyborczej i aktami wyborczymi do starosty powiatowego.

§ 27. (1) O nieważności w całości lub w części, z urzędu i na skutek protestu orzeka starosta powiatowy, stosując postanowienia, zawarte w art. 31 ustawy.

(2) W razie unieważnienia wyboru poszczególnych radnych z urzędu lub na skutek protestu wstępują na ich miejsce kolejno ich zastępcy. W razie zaś unieważnienia wyborów w całości w gminie lub okręgu wyborczym starosta powiatowy zarządza najpóźniej w ciągu 14 dni nowe wybory w gminie lub w danym okręgu.

Wybory uzupełniające.

§ 28. (1) Jeżeli w ciągu kadencji listy zastępców radnych zostaną wyczerpane, a liczba radnych zmniejszy się o 20% starosta powiatowy może zarządzić wybory uzupełniające. Starosta powiatowy obowiązany jest to uczynić, gdy liczba radnych zmniejszy się o 30%, a rada nie będzie rozwiązana w myśl art. 69 ust. 3 ustawy. Przy obliczaniu 20 lub 30 % ułamki zaokrągla się w górę do pełnej jedynek.

(2) Wyborów uzupełniających dokonywują gminne lub okręgowe kolegia wyborcze zależnie od tego, czy obszar gminy przy wyborach głównych był podzielony na okręgi wyborcze, czy nie.

(3) Gdyby na poszczególne okręgi wyborcze według podziału obowiązującego przy wyborach

głównych miało przypadać przy wyborach uzupełniających mniej niż 3 mandaty, wówczas starosta powiatowy winien określić takie włączyć do sąsiednich lub połączyć we wspólne okręgi tak, ażeby każdy poszczególny okręg wyborczy posiadał przy wyborach uzupełniających co najmniej 3 mandaty. Dla przeprowadzenia wyborów uzupełniających powołuje się nowe komisje wyborcze na tych samych zasadach jak przy wyborach głównych.

§ 29. (1) Delegatami od gromad nie posiadających rad gromadzkich do gminnych lub okręgowych kolegiów wyborczych mogą być przy wyborach uzupełniających ci sami delegaci (zastępcy), którzy byli wybrani do przeprowadzenia wyborów głównych.

(2) Starosta powiatowy, zarządzając wybory uzupełniające do rady gminnej, może zarządzić wybór nowych delegatów od gromad.

(3) W razie zarządzenia wyborów nowych delegatów od gromad, wybór ich przeprowadza się na tych samych zasadach na jakich dokonywany był wybór delegatów przy wyborach głównych. Liczba delegatów od poszczególnych gromad może być utrzymana ta, która obowiązywała przy wyborach głównych, może być jednak zmieniona w zależności od zmiany liczby mieszkańców, stwierdzonej na podstawie danych o ewidencji ludności.

§ 30. (1) Przy wyborze radnych gminnych w wyborach uzupełniających mają zastosowanie postanowienia rozporządzenia niniejszego obowiązujące przy wyborach głównych.

(2) Zastępcy radnych, wybranych w wyborach uzupełniających, powoływani są na tych samych zasadach, jak i przy wyborach głównych.

Przepisy końcowe.

§ 31. Wójt obowiązany jest dostarczyć komisjom wyborczym lokali wraz z potrzebnym urządzeniem. Funkcjonariusze gminy mogą być dopuszczeni przez przewodniczącego komisji wyborczej do pomocy komisjom przy spełnianiu wszelkich czynności. Podania i świadectwa w sprawach wyborczych są wolne od opłat stemplowych oraz opłat administracyjnych związków samorządowych.

§ 32. Czynności wójta i sołtysa, przewidziane niniejszym rozporządzeniem, w braku tych organów, spełniają organa tymczasowe, powołane w myśl przepisów artykułu 20 ust. 5, art. 50, art. 55 ust. 2 oraz art. 72 i 73 ustawy.

§ 33. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje na obszarze województw: białostockiego, kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego, nowogródzkiego, poleskiego, warszawskiego, wileńskiego i wołyńskiego. Jednocześnie tracą moc obowiązującą dotychczasowe przepisy, wydane w sprawach unormowanych niniejszym rozporządzeniem.

Minister Spraw Wewnętrznych: *Bronisław Pieracki*

Załączniki do rozp. Min. Spraw Wewn.
z dnia 17 listopada 1933 r. (poz. 711).

STAROSTA POWIATOWY

Wzór Nr. 1.

do § 6 ust. 1.

w .....

Nr. ....

dnia ..... 193..... r.

Do

PANA WÓJTA

w .....

Na podstawie § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 17 listopada 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 711) zarządzam wybory do rady gminnej w .....

Dniem zarządzenia wyborów jest dzień..... 193..... r.

Dniem głosowania jest dzień..... 193..... r.

Na gminę przypada ..... mandatów radnych gminnych.

Na podstawie § 5 ust. 2 cyt. rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych postanawiam, iż obszar gminy przy wyborach stanowi jeden okręg wyborczy (podzielony jest na ..... okręgów wyborczych, a mianowicie:

I okręg wyborczy. . . . . wybiera ..... radnych,

II " " . . . . . " " " " " " " "

i t. d.).

Na podstawie § 8 ust. 3 cyt. rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych mianuję na przewodniczącego komisji wyborczej .....

(Dla okręgu I.....

" " II.....

i t. d.).

Pisma nominacyjne załączam celem bezzwłocznego doręczenia za pokwitowaniem.

STAROSTA POWIATÓWY

zał. ....

STAROSTA POWIATOWY

Wzór Nr. 2.

do § 8 ust. 3.

w .....

Nr. ....

dnia ..... 193..... r.

Do

PANA .....

w .....

Na podstawie § 8 ust. 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 17 listopada 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 711) mianuję Pana przewodniczącym komisji wyborczej przy wyborach radnych gminnych w gminie w..... (w okręgu Nr. ....).

STAROSTA POWIATOWY

PRZEWODNICZĄCY KOMISJI
WYBORCZEJ

Wzór Nr. 3.
do § 8 ust. 3.

w .....
dnia ..... 193..... r.

Do

PANA.....

w .....

Na podstawie § 8 ust. 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 17 listopada 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 711) i zarządzenia starosty powiatowego w..... z dnia..... 193..... r. powołuję Pana na członka komisji wyborczej przy wyborach radnych gminnych w gminie w ..... (w okręgu Nr. ....).

PRZEWODNICZĄCY KOMISJI WYBORCZEJ

Wzór Nr. 4.
do § 9.

Z A W I A D O M I E N I E.

Na podstawie § 9 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 17 listopada 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 711) i zarządzenia starosty powiatowego w..... z dnia..... 193..... r. Nr..... za-
wiadamiam, iż zebranie wyborcze gminnego (okręgowego) kolegium wyborczego odbę-
dzie się w..... dnia..... 193..... r. o godz. ....
celem dokonania wyboru radnych gminnych.

Na gminę przypada ..... mandatów radnych gminnych.

Obszar gminy stanowi jeden okręg wyborczy (został podzielony na ..... okrę-
gów wyborczych, a mianowicie:

okręg I obejmuje ..... i wybiera ..... radnych

okręg II " " " " " "

i t. d.).

Przewodniczącym komisji wyborczej jest .....

(Przewodniczącym komisji wyborczej w okręgu Nr. I jest.....)

Przewodniczącym komisji wyborczej w okręgu Nr. II jest.....

i t. d.).

..... (miejscowość) ....., dnia..... 193..... r.

W Ó J T

Powyższe przyjąłem do wiadomości:

dnia ..... 193..... r. .... (podpis) .....

" ..... " .....

" ..... " .....

i t. d.

P R O T O K Ó Ł W Y B O R C Z Y

przy wyborach radnych gminnych w gminie w ..... (okręg Nr. ....).

Dnia ..... 193... r. w ..... gm. .... pow. ....
odbyły się wybory radnych gminnych w ilości .....

Czas trwania wyborów: od godz. .... do godz. .... z przerwami od godz. .... do godz. ....

Skład komisji wyborczej: przewodniczący ....., członkowie .....

Delegaci list: .....

Liczba uprawnionych do głosowania: ....., Liczba obecnych: ....., Liczba głosujących: .....

Ważnie zgłoszone listy kandydatów:

Lista Nr. 1 .....

Lista Nr. 2 .....

i t. d.

i t. d.

i t. d.

Liczby ważnie oddanych głosów na poszczególne listy:

Lista Nr. 1 otrzymała ..... głosów;

Lista Nr. 2 " ..... "

Lista Nr. 3 " ..... "

i t. d.

Liczba głosów unieważnionych: .....

Na radnych gminnych wybrano:

z listy Nr. 1: .....

z listy Nr. 2: .....

i t. d.

Na listę zastępców radnych gminnych wpisano:

z listy Nr. 1: .....

z listy Nr. 2: .....

i t. d.

Wynik wyborów został należycie ogłoszony.

PRZEWODNICZĄCY KOMISJI WYBORCZEJ

Członkowie: .....